

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 396/11
01.02.2012. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Миломира Николића и Лидије Ђукић, чланова већа, у парници тужиоца Ј.М. из Л, чији је пуномоћник Б.А., адвокат у С.М, против туженог У.о.С. - Гарантни фонд, Б, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3963/10 од 12.10.2010. године, у седници одржаној дана 01.02.2012. године, донео је

П Р Е С У Д У

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и УКИДА пресуда Општинског суда у Сремској Митровици П 911/08 од 18.09.2009. године, у ставу два изреке, у делу којим је одбијен захтев тужиоца за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде у износу од 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.05.2009. године па до коначне исплате и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3963/10 од 12.10.2010. године у делу којим је потврђен овај део првостепене пресуде и одлука о трошковима парничног поступка у целости, и у овом делу предмет уступа Основном суду у Сремској Митровици на поновно суђење.

У осталом делу ревизија тужиоца ОДБИЈА СЕ као неоснована.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3963/10 од 12.10.2010. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Општинског суда у Сремској Митровици П 911/08 од 18.09.2009. године у другом ставу изреке којим је одбијен захтев тужиоца за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде у износу од 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.05.2009. године, па до коначне исплате, као и захтев због оштећења бицикла, радног комбинеzona, патика и дукса у износу од 11.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.11.2008. године па до коначне исплате и у делу о трошковима поступка, којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 126.862,35 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је преко пуномоћника адвоката изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, заснивајући дозвољеност ревизије на члану 395. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Решењем РЗ 19/11 од 28.03.2011. године, Апелациони суд у Новом Саду предложио је Врховном касационом суду одлучивање о ревизији тужиоца применом одредбе члана 395.ЗПП.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за изузетну дозвољеност ревизије у овом спору, прописани одредбом члана 395. ЗПП, јер постоји потреба уједначења судске праксе по овом правном питању и правилна примена права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку, а у вези члана 55. став 1. Закона о изменама и допунама ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09) и нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 05.11.2008. године у Л. у улици ... повређен у саобраћајној незгоди изазваној искључивом кривицом возача непознатог путничког возила марке „Застава“, а у којој незгоди је тужилац учествовао као бициклиста. У овом удесу тужилац је задобио тешке телесне повреде, услед чега је био и привремено неспособан за рад. У овом поступку, правноснажном пресудом тужиоцу је досуђена накнада нематеријалне штете због претрпљених физичких болова, претрпљеног страха, душевних болова због умањења животне активности и укупном износу од 680.000,00 динара (који се не побија ревизијом). У овој незгоди оштећене су ствари тужиоца: бицикл, радни комбинеzon, патика и дукса. Врховни касациони суд у делу о трошковима од 05.11.2008. године па до коначне исплате, као и захтев због оштећења бицикла, радног комбинеzona, патика и дукса у износу од 11.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.11.2008. године па до коначне исплате и у делу о трошковима поступка, којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 126.862,35 динара.

оцикл, радни комбинезон, дукс и патике. Вредност ових ствари на дан вештачења 05.11.2008. године, по одбитку амортизације, износи укупно 10.400,00 динара (у првостепеној пресуди очигледном омашком означен је износ од 11.000,00 динара). Тужилац је претрпео материјалну штету због изгубљене зараде у месечном износу од 25.000,00 динара, који је определио на период од шест месеци, с обзиром да лечење коначно није завршено, у износу од 150.000,00 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, да је тужиоцу штета проузрокована од стране непознатог путничког возила, нижестепени судови сматрају да тужилац полаже право само на накнаду нематеријалних видова штете, а не и за накнаду материјалне штете, с обзиром да тужени Гарантни фонд у смислу члана 105. Закона о осигурању имовине и лица у случају проузроковања штете од стране непознатог возила одговара само за штету услед смрти, повреде тела или нарушавања здравља и то за нематеријалну штету, чиме је искључена одговорност за накнаду материјалне штете.

По оцени Врховног касационог суда, правни закључак нижестепених судова, у погледу примењеног материјалног права, не може се прихватити у потпуности.

Ступањем на снагу Закона о осигурању имовине и лица ("Службени гласник РС", бр. 55/2004), сагласно члану 245. став 1. овог закона, и даље су остале на снази одредбе члана 73 – 108. Закона о осигурању имовине и лица ("Службени лист СРЈ" бр. 30/96, 57/98, 53/99 и 55/99), који је био на снази у време настанка штете. Одредбе овог закона у овом делу престале су да важе ступањем на снагу Закона о обавезном осигурању у саобраћају ("Сл. гласник РС" бр. 51/2009, 78/2011). У члану 99. став 2. овог закона било је прописано да се средства Гарантног фонда користе за накнаду штете: 1) проузроковане употребом моторног возила, односно ваздухоплова за који није био закључен уговор о обавезном осигурању у смислу овог закона; 2) због смрти, повреде тела и нарушавања здравља проузроковане употребом непознатог моторног возила или ваздухоплова; 3) проузроковане употребом моторног возила, односно ваздухоплова за који је закључен уговор о обавезном осигурању са организацијом за осигурање над којом је отворен стечајни поступак. У члану 104. став 1. овог закона је прописано да штета проузрокована употребом моторног возила, односно ваздухоплова чији власник није закључио уговор о обавезном осигурању, а био је дужан да се осигура према одредбама овог закона, накнађује се у истом обиму и према истим условима као да је био закључен уговор о обавезном осигурању. Обим те одговорности ближе је био одређен у члану 83. закона у којем је прописано, да је власник, односно корисник моторног и прикључног возила дужан да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету коју употребом моторног возила причини трећим лицима услед смрти, повреде тела, нарушавања здравља, уништења или оштећења ствари, осим за штету на стварима које је примио на превоз. У члану 105. став 1. овог закона прописано је да се штета због смрти, повреде тела или нарушавања здравља проузрокована употребом непознатог моторног возила или ваздухоплова накнађује до износа на који је овим законом ограничена обавеза организације за осигурање за штете проузроковане употребом путничких возила, односно ваздухоплова.

Из садржине законских норми, произилази да у случају да је штета проузрокована употребом моторног возила, односно ваздухоплова за који није био закључен уговор о обавезном осигурању у смислу овог закона, штета се надокнађује у истом обиму и према истим условима као да је био закључен уговор о обавезном осигурању. То подразумева да се у смислу члана 83. надокнађује штета услед смрти, повреде тела, нарушавања здравља, уништења или оштећења ствари осим за штету на стварима коју је примио на превоз. Међутим, када је у питању одговорност за штету која је причињена употребом непознатог моторног возила, та одговорност по обиму је ограничена и она се односи само на штету услед смрти, повреде тела и нарушавања здравља. Овим је искључена одговорност за накнаду материјалне штете услед оштећења или уништења ствари.

Овај закон не садржи ближе одредбе којим одређује појам штете, нити врсту штете коју би обвезник био дужан да надокнади.

Облигациони односи који настају из проузроковања штете уређени су одредбама Закона о облигационим односима (члан 1. ЗОО). У члану 155. овог закона је прописано да је штета умањења нечије имовине (обична штета) и спречавања њеног увећања (измакла корист), као и доношење другог физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета). У члану 186. овог закона је прописано да обавеза накнаде штете сматра се доспелом од тренутка настанка штете, док је у члану 189. став 2. овог закона прописано да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује што друго.

У одредбама закона о накнади материјалне штете у случају смрти, телесне повреде и оштећења здравља у члану 195. став 1. је прописано да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења, док је у ставу 2. овог члана закона прописано, да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

На основу изложеног, ревизијски суд налази, да у случају када је штета проузрокована непознатим моторним возилом, тужени Фонд је у обавези да оштећеном накнади материјалну и нематеријалну штету у вези са смрћу, повредом тела или нарушавањем здравља, док је искључена његова одговорност за накнаду штете због уништења или оштећења ствари. Полазећи од наведеног свој суд наводи

одговорност за накнаду штете због уништења или оштећења ствари. полазећи од изнетог овај суд налази да су нижестепени судови правилно применили материјално право када су одбили захтев тужиоца за накнаду материјалне штете за уништене и оштећене ствари у захтеваном износу са захтеваном затезном каматом, услед чега је у том делу ревизија тужиоца одбијена и одлучено као у изреци сагласно члану 405. став 1. ЗПП.

Међутим, ревизиски суд налази, да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено у погледу захтева тужиоца за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде услед повређивања. У члану 189. став 1. ЗОО је прописано да оштећени има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, док је у ставу 2. прописано да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, а у ставу 3 да ће се при оцени висине измакле користи узети у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

У конкретном случају измакла корист се захтева у виду изгубљене зараде. С обзиром на ово, мора се имати у виду реална зарада коју би оштећени могао остваривати, временски период привремене неспособности за рад, при чему, у случају да је радна способност смањена делимично тада му припада разлика у заради од зараде коју би остваривао да није повређен. При овоме треба имати у виду стварне могућности за стицање зараде, са пуном радном способношћу имајући у виду животну доб, стручну спрему, радне способности и реално искуство тужиоца, те објективне и стварне могућности за обављањем одређених послова ради стицања зараде. Штета која је већ наступила у време доношења судске одлуке, се утврђује и исплаћује у једном износу, од дана настанка штете до дана пресуђења.

На основу изложеног, ревизијски суд је на основу члана 407. став 2. ЗПП, делимично укинуо обе нижестепене пресуде сагласно изреци ове одлуке и предмет уступио Основном суду у Сремској Митровици, као надлежном првостепеном суду у смислу члана 22. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 116/08, 104/09) на поновно суђење.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити речене недостатке и донети закониту и правилну одлуку, имајући у виду и изнете примедбе овог суда.

Председник већа – судија,

Весна Поповић, с.р.